

mint Berlinből jelentik, a grófné a törvényszék-hez benyújtott nyilatkozatával lemondott a gyermekeiről, akiket — ugymond — amugy is elidegenítették tőle. Az érdekes nyilatkozat, amely a szenzációs pörlekedést utolsó főlvonásához juttatta, szövegét a következő:

— Miután Szaniszló és Hella nevű gyermekeim birhatásáért hét évig pörösködtem, anélkül, hogy bár csak elsőfokban is pozitív ítéletet tudtam volna kieszközölni, a pörösködés során előterjesztett összes kéréseimet a gyermekeim kiadására vonatkozó kérelmemmel együtt, ezenel visszavonom. E nyilatkozatommal egyidőben közöltem a berlini anyakönyvi hivattal azt az elhatározásomat is, hogy a Pfeil gróf név és cím használatáról, amelyeket eddig is csak gyermekeim kedvéért voltam kénytelen használni, önszántomból lemondok. Orvosaim kijelentették és én is úgy érzem, hogy elhibázott házasságom és a hét éves pörösködés izgalmaiban súlyosan megrongált egészségi állapotom nem engedi meg a tovább való pörösködést, annál kevésbé, mert hisz e pörlekedés végét belátni nem is lehet és egyébként is, e hosszú évek alatt gyermekeimet teljesen elidegenítették tőlem. Ifjúságomat és egészségeimet fölfáldoztam az anyai szeretet és a kötelességtudás szolgálatában, de most már minden erőm fogytán van. Azok, akik közreműködtek abban, hogy egy Pfeil gróf kedvéért gyermekeim az édes anyától fosztassanak meg, egy anyai szív pedig a sárba tapostassék, számoltanak majd be eme működésükről a legfelsőbb bírónak. Tisztelettel Heim Stefánia.

Itt említjük meg, hogy a pörök legnagyobb része a grófné nyilatkozatának benyújtásakor nagyon is kedvezően állottak — a grófra nézve.

Achim portréja.

— Elmondta Móricz Zsigmond. —

Nem ismertem személyesen Achim Andrást, de mikor a nyilvánosság elé lépett, nagyon érdekelt az új parasztképviselő. Hamarosan tiszta képem lett róla és az ma csak megerősödött, de nem változott. Most, hogy a tragédiája fölverte az érdeklődést, sok új, friss adatot kaptunk róla. Sajnos, általában nem jó nyomon keresték a fontos és jellemző dolgokat s így Achimból alig lett több egy szenzációs riportnál.

Pedig több volt. Rendkívül érdekes jelenség volt. Nagyon nagyjelentőségű és ma is hiányzó, talán örökre is hiányzó szerepet képviselt a közvélemény előtt.

Achim Andrásnak azt az elvet kellett képviselnie, hogy a parasztság a maga erejéből és a maga kebeléből vet fölszínre, vagy állít a saját élére vezért, aki elég nagy ahhoz, hogy dűlőre vigye a parasztkérdést. Még eddig ezek a parasztvezérek sohasem jelentkeztek máskor, nem is birtak meg többet, csak hogy egy-egy rövid népmozgolódásnak élére álljanak és a népszenvédélyt a nyílt és kitört harc hevében irányítsák. Ennyi volt a Dózsa szerepe és ennyi a francia vasúti sztrájknál a Durand-é. És általában minden parasztvezéré. Mikor vége lett a forrongásnak, a vezető eltűnt szürkén és nyomtalanul, mint ahogy addig sem volt multja.

Lehet-e az, hogy a nép a maga egyszerű gyermekei közül olyan vezért kapjon, aki nem szakadt el az ifjúság tanuló évei alatt a parasztélettől és így annak minden baját belülről érzi és mégis képes rá, hogy a magas intelligenciája minden fegyvertárát fölhasználja egy vértelen és valóságos harcban a nép számára? Lehet-e az, hogy paraszt-diplomata intézze egy nagy országos paraszt-párt központi vezetését?

Az Achim esete azt mutatja, hogy nem lehet. Achim András tót volt, még pedig annyira speciális típusa a tótság egy kis töredékének, hogy egyáltalán nem lehetett volna vérévé még más nemzetiségi töredékeknek sem. Hiába nevezte országos parasztpártnak a maga csabai pártját, az csak csabai párt volt. Az az ő vezetése alatt legföljebb egy elementáris vihar idején lehetett volna országossá.

Achim András nem egy termékeny és egyszerűségben nagystilű, nagy terjeszkedő és befogadóképességű eszmét képviselt: nem a parasztság szociális érdekeit. Hanem egy egészen naiv indulatot: az urgyűlöletet. Ez volt az alap, amelyen inkább ráarakodva, mint szervesen belülről fejlődve, meggyült az egész eszmei tartalom, amely mégis ott volt, kimondva, vagy ki nem mondva a párt programjában.

Az urak gyűlölete az egész világ szolganépének közös indulata. Ez azonban nem érdek és ez csak fokozhatja az igazi érdekindulatok kitörését. Lehetnek esetek, mikor erre apellálva valaki nagy tömeget tud megmozgatni, de igazi, okos, meggyőződéses mozgalmat nem lehet vele indítani. A parasztnak éppen annyira józan esze, mint az urnak s éppen olyan egyszerűen, sőt tárgyilagosan tudja megérteni a maga távolabbi érdekeit is, mint az intelligencia. Sőt még sokkal könnyebben, mert ha a vezető egyéniség meg tudja indítani a nép fantáziáját a helyes irányban, nem zavarja annyi külön helyzeti pártédek az odaadásban, mint az intelligenciát.

Achim András a saját falujában lett próféta. Az ilyen próféta csak demagóg. Achim András otthon Ondris volt. Egy Ondrist csak a faluja kísér fejszével, vasvillával. Csak a falubeliek mennek vele ezerszámra a vármegyeházára, mikor Ondris oda akar mondogatni az uraknak! Másfélezerszám Nagyváradra, mikor Ondrist törvénybe citálják az urak.

Az Achim mozgalmát teljesen a felvidéki szláv mozgalmak mintájára lehet megérteni. Csak éppen ki van küszöbölve a jelszavak közül a nemzetiségi kérdés, mert annak semmi értelme ezidő szerint Békéscsabán. Szociális és gazdasági jelszavak tüzelik a népet. Az ember azt várná, hogy faji és felekezeti különbség nélkül csoportosulhatnak a parasztok az Achim táborába s nekem mégis az az érzésem, hogy ez képtelenség. Ezekben a harcokban a legbelsőbb összekötő kapocs mégis csak a tót nyelv és vallás kerítésén belül valóság. Nem tudom elképzelni s nehezen tudnám megérteni, hogy Achimnak kálvinista vagy katolikus magyar hívei nagyszámmal lettek volna. Ez csak valami igen hatalmas eszmei közösség érzete mellett lehetett volna, az pedig hiányzott ezekben a szűk helyi érdekharcokban, amelyek azonban bizonyára nagyon jellemzők az általános és országos érdekű bajokra is.

V A S S Mozgókép
Sinház ::

Feketesas-utca, új Wagner-palota.

Ma szombaton látható

A tüzes vér
(Die Heissblütige.)

Csak felnőtteknek.

Előadás naponta
este 7 órától minden órában.

**Középiskolát végzett fiuk
tanoncul fizetéssel felvétetnek a
'Délmagyarország' nyomdájában**

Gyorsírók vasárnapja.

— Ötszáz gyorsíró versenye Szegeden. —

(Saját tudósítónktól.) Közel félezer gyorsíró gyűlik össze vasárnap délután két órakor a szegedi városháza összes termeiben, hogy nemes versenyre keljenek egymással. Az ifjúsági gyorsírókörök tanulói tömegesen érkeznek Szegedre: itt lesz a Délvidék gyorsíróinak színe-java, eljönnek tanáraikkal, hogy egyrészt megállapíthassák a hónapok óta tartó állandó gyakorlatok eredményét, másrészt hasznos tapasztalatokat merítsenek a jövőre nézve a tanítás sikeressége tekintetében.

Nagy nevelő hatása s önképző ereje van az ilyen gyorsírási versenyírásoknak. Növeli a tanulók ambícióját, már az iskolában hozzászoktatja a fegyelmhez, a pontossághoz, mert csak akkor nyerhet díjat, ha betűről-betűre úgy teszi át a diktált szöveget, amint az elmondva lett.

Több mint kétszázan jönnek a vidéki körökből a verseny alkalmából Szegedre. Megnézik a várost a délelőtti folyamán; a délutánt pedig lázas munkával töltik el. A vendégek fogadását az egyesület vezetősége eszközli.

A versenyírás fokai lesznek 220, 180, 150, 120, 100 és 70 szótagnak percenkénti leírása és áttétele, azután külön 150 és 120 fokos kereskedelmi versenyek. A bírálatot a gyorsíró-egyesület választmánya és a Szegedre jövő tanárok végzik. Az eredmény kihirdetése vasárnap este hét óra körül várható. A kereskedelmi miniszter a versenyre utazók részére féláru vasúti igazolványokat bocsátott rendelkezésére, az Acsev pedig külön vonaton hozza el az Aradról jövő tanulókat.

A verseny másik részének, a szabatos írásversenynek megbírálása már befejezést nyert. Összesen hétszázhatvanegy pályázat érkezett be az országnak százhuszonnégy helyéről. A bírálatot Katona Dávid dr. főtákar végezte, akinek előadása alapján a bíráló-bizottság a következő eredményt állapította meg:

A szegedi gyorsírók egyesülete szabatos írásversenyének a szegediekre vonatkozó eredménye: I. A politikai vitairási versenyen harmadik díjat nyert Kellner Dániel városi főgimnáziumi tanuló, negyedik díjat Szabó József kereskedelmi, Csuri Béla kereskedelmi, Benkő András tanítóképzői, Barabár Ervin városi főgimnáziumi, Sevin Henrik főreáliskolai tanulók. Ötödik díjat Richart Bálint kereskedelmi, Ádám Albert állami főgimnáziumi, Bittó Mária polgári leányiskolai tanulók. Dicséretet érdemeltek: Bacs Imre állami, Roboz László városi főgimnáziumi és Ivánkovits Hermina polgári leányiskolai tanulók.

II. A kereskedelmi vitairási versenyen első díjat nyerte Popper Rezső felsőkereskedelmi, harmadik díjat Böhm Dezső, Mihály István, Kerekes Ferenc, Lobstein Imre felsőkereskedelmi, Opitz Vilma polgári leányiskolai tanuló. Dicséretet nyert Naumann Jakab felsőkereskedelmi iskolai tanuló.

III. A politikai levelezőírasi versenyen I. díjat nyert Holzer Margit női kereskedelmi tanfolyamot hallgató, II. Nägl János felsőkereskedelmi, III. Fellegi Andor, Vermes Imre, Czinner Andor városi főgimnáziumi, Lukhaup György, Schmidt Bernát felsőkereskedelmi, Reiter Miksa főreáliskolai, Balogh Margit, Róna Róza polgári leányiskolai, Farkas Anna, Grünbaum Anna női kereskedelmi tanfolyamot hallgató tanulók. IV. Grüling István, Wierve József, Brunner Sándor, Polgár Sándor, Csányi György, Halasi Antal, Ginder Nándor és Bója Margit. Elismerő okiratot kaptak: Schwartz Lajos, Polgár Irén, Noth Salamon, Rohm Miklós, Kotányi Imre, Nagy Lajos, Fejes János, Faludi Dezső, Kukov Béla, Nagy László, Szayer Antal, Berényi Ferenc, Szávkov László, Kallós Károly, Marschall Miklós, Szőke Mihály, Weiser Viktor, Erczbrucker Aladár, Nagy Akos, Takács Péter, Kovács Oszkár, Marekovich Izabella, Rothbart Emil, Menning Erzsébet, Klein Janka, Vass Erzsébet, Kirschner Róza, Pollák Emma, Gündöcs Juliska, Reich Margit, Sándor Margit, Gündöcs Jenő, Dobó Ilona, Tánzer Etelka, Stern Gizella.